

ETH DIARI

Numerò 159
diuendres 16 de junhsèga 1999

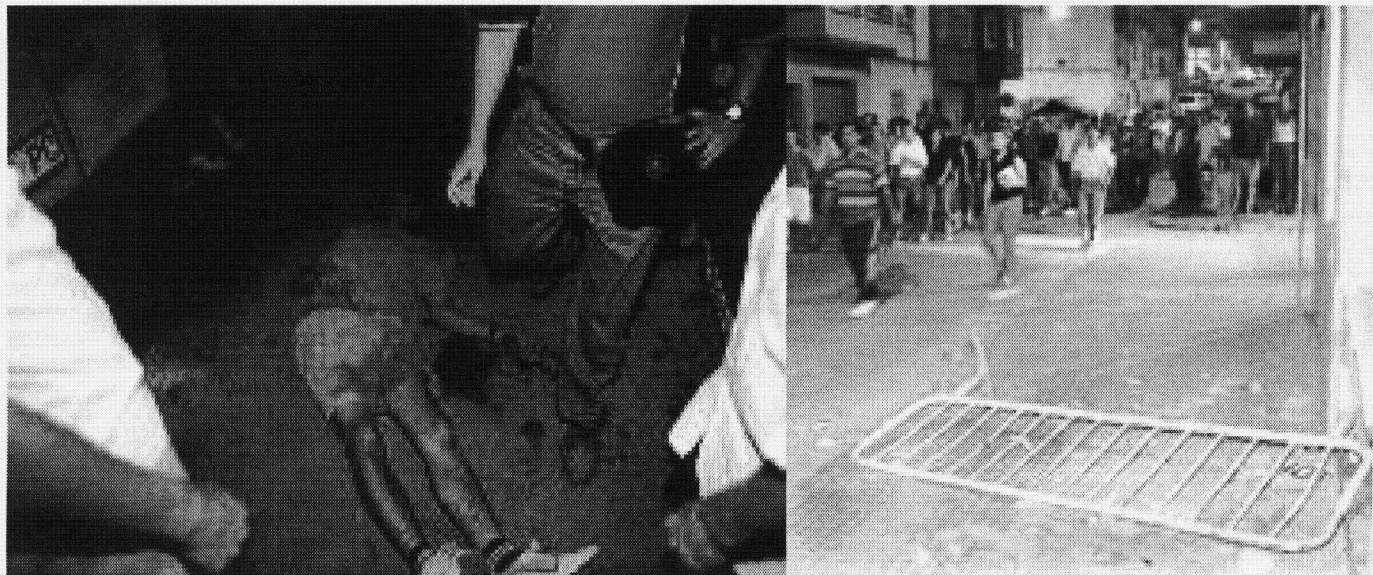
HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

POSSADA DE RACISME EN TERRASSA

PREOCUPACION PES INCIDENTS EN BARRI ANGLADA

persones que sigueren herides leugèrament.

Eth bataclam mès multitudinari siguec eth de delànet. Segontes es vesins i participèren ues dues centes personas, maugrat qu'era version oficiala parle d'entre 30 e 50 joeni. Entà aué diuendres, tàs 20 ores, que i a convocada ua manifestacion de protesta deuant der Ajuntament dera vila "en contra des accions racistes des grops skins e de quauqui vesins".

Ia inquietud e preocupacion entre es vesins deth barri Anglada, pr'amor d'uns incidents agudi enes darrères 48 ores e que tanhen a ciutadans d'origina europèa e ma-

gribina.

Se tracte de dues batèstes, succedides ena plaça dera glèisa es nets de dimenge e de luns. De resultes d'aguesti incidents, cinc

ER ALCALDE DE TERRASSA ADMET QUE SE DETÈCTE "PROBLÈMES DE CONVIUENÇA" D'UN AN TÀ DEÇÀ

D'ençà deth passat dimenge, eth barri Anglada de Terrassa viu laguens d'un conflicte qu'enfronte es vesins tamb un grop de marroquins. Delàger, ues 1.300 personas, entestades per un ampli grop de caps rasadi, se manifestèren pera zòna en tot cridar lemes com "Moros fuera"; un des magribins siguec herit per arma blanca. Ager, es autoritats municipaus non agueren mès remèdi que prononcià-se. E ac heren entà reconèisher era existència deth problèma d'ençà hè mès d'un an. Eth baile de Terrassa, Manuel Royes, reconeish que d'ençà hè un an er Ajuntament a detectat problèmas de conviuença en barri e anoncièc qu'abantes des vacances se constituirà ua societat municipau entà regenerar era zòna. En declaracions a TV3, eth baile d'aquera ciutat expliquèc qu'en quartier Anglada

s'a plaçat fòrça immigracion magribina perque tròbe trabalh ena localitat e perque es viuendes son es mès economicas dera zòna. Segontes Royes, "maugrat qu'era quantitat de magribins siguec pòga, es lotjaments non an es condicions e es gojats se passen eth dia en carrèr, en tot hè-ne ua presència ostentosa e provocant problèmas de conviuença tamb era rèsta de vesins".

Entà sajar d'adocir eth conflicte, Royes assegurèc qu'abantes des vacances s'aurà constituït ua societat municipau entà "regenerar" urbanisticament e sociaument eth barri per mieï d'operacions de construccion e apraiament de viuendes, creacion de naues zònes verdes e d'outes de semipedanhes entà potenciar eth comèrç. Ath delà, er Ajuntament a previst invertir ua importanta quantitat eco-

nomica -era quau non precisèc- entà solucionar eth problèma "e trapar formes de conviuença entre es uns e es auti". Es fruts d'aguest trabalh, totun açò, segontes Royes, non

se veiran enquia uns mesi "per çò que demani qu'era rason s'impause sus era lhocaria e que toti tornen a hèr vida normau". En aguest sentit, rebremèc que Terrassa a rebut emigrants pendent fòrça ans e Anglada "ei un barri paradigmatic e progressista, e çò qu'a passat ei qu'an profitat er actuau conflicte d'auti gojats de d'auti barris, e inclús de dehòra dera ciutat, entà deishar anar es sòns instints mès sauvatges". Manuel Royes, que qualifiqèc d' "explosion" es hèts produïts d'ençà de dimenge, remerquèc que non vò pas obviar qu'era existència d'aguesti gojats magribins non provòque problèmas de conviuença e situacions "incomòdes", mès tornèc a hèr ua crida entà que torne a reinar era calma ena ciutat.

ETH PSC DEMANE ERA CONVOCATÒRIA URGENTA DETH PLAN INTERDEPARTAMENTAU D'IMMIGRACION DE CATALONHA

Era deputada deth Partit dels Socialistes de Catalunya per Girona, Marina Geli, demanèc ager "era convocatòria urgenta deth Plan Interdepartamentau d'Immigracion de Catalonha e deth sòn Conselh Assessor, en tot convidar ara participacion ath Govern centrau entà analisar es darrèri hèts en repòrt tamb es supausades possades racistes e entà consensuar un plan de chòc e prepauses a mieï e long tèrme".

Geli anoncièc qu'eth Grup Socialista ven de

presentar ua proposicion non de lei en Parlament de Catalonha "entà demanar ath Conselh Executiu a liderar un plan d'accions politiquas interdepartamentaus en relacion tamb era immigracion que permete, tamb es ens locals, bastir ua societat convivençiau, des deth respècte ara diuersitat e ara pluralitat catalana".

Era deputada catalana afirme que "non podem pas deishar as govèrns locals coma responsables maxims d'aguestes politiquas, sustot quan es

competències d'abitatge, formacion aucupacionau, ensenhament e atencion sanitària son responsabilitat basica dera Generalitat". Geli cre que "es govèrns locals non poden contunhar tamb aguesta soledat deuant deth besonh de construir ua societat convivençiau".

Catalonha qu'ei era quatau comunitat autonòma espanhòla en percentatge d'estrangers, mès ei era prumèra en nombre d'estrangers extracomunitaris.

ERC DEMANE A CIU E PSC QUE "NON JÒGUEN TAMB HUEC PERQUE ÈM DEUANT D'UN POVORIN"

Eth vicesecretari generau d'ERC e deputat, Josep Huguet, reclamèc ager a CiU e PSC que "non jòguen tamb huec perque èm deuant d'un povorin, tamb era explosion puntuau de xenofòbia de Terrassa". Huguet avertic a CiU e PSC que "se seguissen lançant-se es sèties peth cap daràn ales ara aparicion en Catalonha de quauque grop ultradre-

tan o quauque *Gilito*". Respècte as polemiquas declaracions de Pasqual Maragall sus aguesti incidents, Josep Huguet considèrèc que se tracte "d'ua irresponsabilitat totau" e recomanèc ath candidat socialista tara Generalitat que non contunhe per aguest camin perque "tira pèires sus eth partit, pr'amor qu'er alcalde de Terrassa ei socialista e ath

delà president dera Deputacion de Barcelona". Eth dirigent d'ERC avertic qu'en tèma dera immigracion a sautat era "alarma vermelha" e denuncièc "era manca de prevision de politiquas d'autentica integracion, tant per part dera Generalitat e des ajuntaments socialistes der airau metropolitan de Barcelona".

Huguet tanben responsabilizèc dera actuau situacion a "un *lerrouxisme* solapat promoi-gut per quauque sector deth PSC", ja que considèrèc que non apostar entà ua totau integracion dera prumèra immigracion fomenta actituds racistes per part d'aguest collectiu entàs naues onades d'immigrants.

AUÉ COMENCE ERA HÈSTA MAJOR DE BAGERGUE -Santa Margarida 1999-

Entàs 12.00 deth ser Orquestra MARAKAIBO e Duet MELODY

COLLABORACIONS PERSONAUS

DERA MÒRT... QU'EN CAU PARLAR

Era prepausa de Carmen Tarrida publicada en ETH DIARI deth dimèrcles 14 ei fòrça interessanta, perque dera mòrt qu'en cau parlar. Ei inevitabla e ei justa pr'amor qu'ei entà toti; ei era culminacion dera vida; viuem entà morir, començam e acabam. Entàs credents qu'ei era pòrta entath mès enlà, que se non patim situacions fòrça punibles demoram tranquils e sense prèssa. Mès arribarà, per tant parlem-ne; mos haram amies e quan vengue, se mos avise, ja no la veiram coma ua forastèra.

Ei ben vertat çò que mos ditz era Sra. Tarrida, que cau procurar que sigue çò de mès digna possible, e ei ben cèrt que se se pòt vau mès que mos arribe en casa, enronglats des que t'estimen, e se ja non i a familia, ei fòrça important veir ar entorn totes es

tues causes, includida era flaira dera tua casa.

Jo sabi, pera experiéncia dera mòrt

des mèns pares, com siguec de doç e tranquil eth sòn traspàs. Eth pare, que venguie dera UVI ja inconscient, en trapà-se en sòn lhet e tamb era ajuda

deth sòn petit-hilh Quique, daurie es uelhs e mos aufríe ua rialha d'arregraiment.

Jo li diguí: "Papa ja ei en casa". Responec: "Òc, òc". Non desbrembarè jamès aquera expression. Morie dus dies dempús. Sò liejut quauque libre

d'E. Krubler-Ross, que mos remèrque Carme Tarrida, e vos pogui assegurar que son fòrça interessanti, a partir dera sua experiéncia coma metgèssa e, sustot, coma persona dedicant-se fòrça ans a acompanyar malauts terminaus; dempús de liegé-la veiram era mòrt tamb d'auí uelhs.

Non sabi s'auria alongat mès aguest escrit, mès arribada en aguest punt m'assabenti dera mòrt d'un amic, ua bona persona e un gran aranés. A eth li deuem eth prumèr petit diccionari aranés, e tamb eth comencèrem a hèr es prumèri passi entà escriuer era nòsta lengua. Tanben mos a deishat pròsa e poesia remercabla.

Que descanses en patz
Casimiro Ademà.

Pepita Caubet

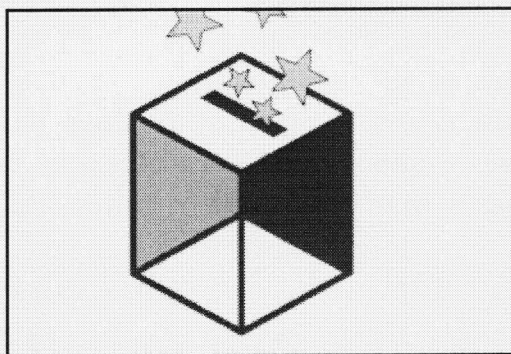
ETH VÒT ELECTORAU, SIMBÈU DERA DEMOCRÀCIA?

S'auèssim de cercar un simbèu dera democràcia, sò segura qu'era majoria des espanhòls seriem d'acòrd en qu'eth vòt electorau poderie èster eth melhor candidat.

Eth vòt mos autregue eth dret tà dar era nòsta confiança ad aqueri politics tamb es quaus mos identificam; atau madeish mos servís tà castigar ad aqueri qu'en legislatures anteriores -e per motius diuersi- mos an decebut; e tanben, quan votam en blanc, didem clarament qu'es alternatiues politics que se presenten non se meriten eth nòste supòrt. E tota aguesta sèrie

d'eleccions qu'auem cadun de nosati tamb eth nòste vòt, son completament democraticas e, sustot, secretas.

Mès, se guardam es pactes electoraus que s'an amiat a tèrme en diuersi municipis e comunitats autonomiques d'Espanha, podem contunhar credent qu'es vòts son utilizats pes politics tamb era madeisha democràcia tamb qu'es ciutadans les hèm a servir...? En fòrça d'aguesti cassi s'a desbrenbat era voluntat e fidelitat des votants en tot justificàc tamb ua frase plan repetida, que parlaue deth "besonh

d'auer majories sufisentes tà governar". Non m'ac creigui!, darrèr d'aguesta justificacion s'amague çò de madeish de tostemp: **arténher eth poder a quaussevolh prètz**. Non im-

pòrte s'açò compòrte defraudar as votants.

Eth poder ena politica ac justifique tot; non i a frontèras, ne ideologies, ne normes de fidelitat e tanpòc de comportament.

E jo me pregunti se, ara vista de coma se desvolope era politica, non serie melhor parlar de **pornografia e non de democràcia?**

Paloma Puche

ERA NEGATIUA DES UNIONISTES A PARTICIPAR ENA ASSEMBLÈA OBLIGUE A REVISAR ETH PLAN DE PATZ

S'an complit es petjors pronostics. Coma ja S'auien anonciat, es unionistes d'Irlanda deth Nòrd non anèren tara amassada dera Assemblèa convocada entà presentar es candidats qu'an d'integrar er executiu autonòm. Deuant d'aguesta mauescaduda en nomentament d'un govèrn autonòm entà Irlanda deth Nòrd, era ministra britanica Mo Mowlam a optat per ua revision deth plan de patz entara zòna. Era revision s'encastarà ena manèra de mèter en practica er acòrd de patz, deuant dera impossibilitat de mèter d'acòrd a unionistes e nacionalistes sus er desarmament terrorista e era formacion deth govèrn autonòm. "Era vertat ei que, o mos botjam amassa o non mos botgem bric. Es eveniments d'aué representen un pas entà darrèr" entath procès de pacificacion en Irlanda deth Nòrd, indiquèc era ministra. Mowlam confirmèc qu'a "actuau immediatament" entà "des.hèir" era composicion deth govèrn autonòm, dempús qu'es partits unionistes se neguèssen a designar ministres e sonque es nacionalistes se hèssen cargue des cartères. Era ministra rebrembèc qu'eth govèrn autonòm, segontes er acòrd de patz, a d'èster integrat per membres d'andues comunitats, unionista e nacionalista. Mowlam se meterà en contacte tamb eth govèrn irlandés entà revisar era situacion.

Eth principau partit non assistís ara amassada dera Assemblèa

Era session dera Assemblèa comencèc tamb era

abséncia deth principau partit, es protestants unionistes der UUP, qu'arrefusen eth plan de patz prepausat per Londres e Dublin. Era session demorèc ajornada transitòriament. "Non anaram tara session d'aué [per ager]; voi díder clarament que non procediram as nomentaments des lòcs ministeriaus", declarèc eth líder deth Partit Unionista der Ulster (UUP) e prumèr ministre, David Trimble. Es unionistes decidiren non presentar es nòms des tres integrants deth sòn partit en executiu pera negatiua der IRA a liurar es armes abantes dera formacion deth govèrn autonòm.

Eth plan que non accèpte eth Partit Unionista
Era executiu der UUP decidic non acceptar eth plan britanico-irlandés sus era formacion deth govèrn autonòm deuant dera manca d'un compromís der IRA de començar a balhar es armes dempús deth traspàs de poders. Eth plan accèpte qu'eth Sinn Fein participe en govèrn sens que siguec de besonh un liurament prèvi d'arsenaus.

Totun, eth plan remèrque que dempús de formàse er executiu, er IRA a d'exprimir eth sòn compromís a començar tamb eth procès de desarmament, qu'a d'acabar en mai de 2000. Es unionistes persuten en compromís der IRA e en liurament prèvi d'armes d'aguesti entà qu'eth Sinn Fein pogue aucupar es dues cartères que li corresponen en executiu nòrd-irlandés.

IBRAIM RUGOVA ACABE ETH SÒN EXILH E TORNE TÀ KOSÒVO

Eth líder moderat albanés, Ibrahim Rugova, qu'a tornat entà Kosòvo per prumèr còp d'ençà que ne gessec eth passat 5 de mai. Mens d'ua cinquantèa de persones demorauen ath sòn líder en costat kosovar dera frontèra. Rugova arribèc de Roma, a on s'exilhèc ues setmanes dempús que comencèren es bombardegis dera OTAN contra Iogoslàvia en març passat. Eth líder kosovar, que s'a presentat coma "president", se referic ara independéncia de Kosòvo, mès considèrè qu'era prioritat per ara ei era reconstrucció.

Rugova, que siguec trigat 'president' de Kosòvo en 1998, en ues eleccions es resultats des quaus jamès non s'an aplicat, afirmèc qu'èròs de tornar e qu'auien fòrça trabalh entà hèr. "Traballaram amassa tamb totes es fòrces politics de Kosòvo e tamb es institucions e era administracion internacionaus, perque i son entà crear institucions democraticas", declarèc Rugova en aeropòrt d'Skopje, a on arribèc procedent de Roma en un vòl especiau. Ara seguida se n'anèc enquiara sedença dera ONU en Pristina, a on mantienguec ua amassada tamb er administrador interin

dera organizacion, Sergio Vieira de Mello. "Qu'ei ua grana alegria entà jo [...] Kosòvo a començat a gaudir dera libertat. Eth prumèr prètzhèt qu'ei rebastir Kosòvo a nivèu economic, social e democratic", soslinhèc Rugova ara sua arribada ena sedença dera ONU. "Enquias eleccions, era administracion internacionau dirigità Kosòvo. Es fòrces dera OTAN e es autes fòrces internacionaus crearàn seguretat en Kosòvo, çò qu'ei plan important entara region deth sud-èst d'Euròpa", higeç. Mès tard, eth líder dera Liga Democratica de Kosòvo (LDK) se n'anèc entara sua casa deth barri residencial de Vellània, ena part nauta deth cap-lòc kosovar, a on s'amassèc tamb quauqui membres deth sòn partit.

Editor e director : Joan-Ramon Colomines-Company.
Edite ETH DIARI
Familia Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA:
Aula Euròpa des Pirinèus (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manel Vidal
locau num.5
(Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau)
25530 Vielha-Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail vivenciaaranesa@ctv.es

Equip de correctors: Xavier Gutierrez.
Equip comerciau: Ramon Agulló i Teixidor.